

Mevrouw drs. E.J.M. Ploumen
Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB DEN HAAG

<i>Datum:</i>	2 oktober 2013
<i>Betreft:</i>	Is het nu goed geregeld in de sojasector?
<i>Contact:</i>	Tamara Mohr, secretariaat Nederlandse Sojacoalitie tm@bothends.org, ☎ +31 20 530 66 00

Geachte mevrouw Ploumen,

Ter voorbereiding van de Economische missie naar Brazilië (7-11 oktober) willen wij u graag informeren over de voor Nederland relevante ontwikkelingen in het verduurzamen van de sojasector.

Zoals wellicht bekend, is Nederland een belangrijke soja-importeur, verwerker en verbruiker. In 2011 importeerde Nederland bijna 9 miljoen ton soja waarvan 2.4 miljoen ton in Nederland verwerkt, geconsumeerd en/of doorgevoerd werd. Van de totale import komt 4.4 miljoen ton uit Brazilië.¹ Nederland is daarmee een belangrijke handelspartner voor Brazilië in deze sector.

Brazilië is de grootste sojaproductent ter wereld. De verwachting is dat Brazilië in 2013 een soja-oogst zal hebben van maar liefst 83 miljoen ton, een toename van ongeveer 25 procent ten opzichte van vorig jaar². Met grote regelmaat krijgen we berichten binnen over de gevolgen van sojaproductie op ontbossing, gezondheid, voedselzekerheid en lokale gemeenschappen. Tijdens een recentelijk bezoek van Both ENDS aan de Pantanal, het grootste zoetwaterwetland ter wereld, werd zichtbaar dat zelfs in dit kwetsbare gebied de sojaplantages oprukken. Verdere uitbreiding vindt vooral plaats in het Noordoosten en gaat daar op grote schaal ten koste van mens en natuur. Daarnaast vindt er grote uitbreiding plaats in Pará, in de regio ten oosten van Santarém (Amazone Biome). Sommige van deze uitbreidingen voldoen niet aan de eisen van de Braziliaanse wet.

Nederland speelt een actieve rol in de discussies over multi-stakeholder opgestelde standaarden en criteria voor *commodities*. De Ronde Tafel voor Duurzame Palmolie (RSPO) en de Ronde Tafel voor Verantwoorde Soja (RTRS) zijn daar voorbeelden van. De RTRS standaard is in 2010 vastgesteld, na jarenlange onderhandelingen tussen

¹ Voor meer informatie verwijzen wij naar de Soja Barometer 2012, uitgegeven door de Nederlandse Soja Coalitie: <http://www.bothends.org/nl/Publicaties/document/84/Sojabarometer-2012>
² FAO gegevens

producenten, handelaren, financiële sector, maatschappelijke organisaties en supermarkten. Nederlandse actoren hebben een belangrijke voortrekkersrol gespeeld in dit proces. De Nederlandse overheid heeft hieraan een financiële bijdrage geleverd.

De RTRS is nog niet of nauwelijks getest op zijn effectiviteit in het bestrijden van de vele negatieve gevolgen voor de lokale bevolking van grootschalige sojateelt in Brazilië of elders. Of de RTRS effectief is kan pas blijken als een substantieel deel van de sojaproductie volgens RTRS criteria geproduceerd wordt. Daarvoor is vraag nodig. In de eerste jaren zal deze soja voor een meerprijs moeten worden afgenomen. De omslag van 'onverantwoord' geproduceerde soja naar RTRS soja vergt immers een investering, met name van de producenten. Dit proces komt alleen in beweging als alle spelers in de keten actief bijdragen en allemaal een deel van de inspanning en de kosten dragen.

Waar staan we nu?

Een groep Nederlandse veevoeder- en levensmiddelenbedrijven heeft toegezegd in 2015 100% RTRS (of equivalent) te willen inkopen voor de diervoeder- en levensmiddelenindustrie. Ze hebben zich verenigd in de Stichting Ketentransitie Verantwoorde Soja. Ondanks de inzet en goede wil van een aantal leden van deze stichting, met name de veevoedersector, komen zij in de uitvoering een aantal uitdagingen tegen waar deze actieve leden alleen geen verandering in lijken te kunnen brengen. De voornaamste zijn:

- de vraag naar RTRS soja blijft achter omdat veel bedrijven een 'wait and see' houding hebben. Meer dan de helft van de RTRS sojacentificaten van dit jaar is nog niet verkocht. Gebrek aan vraag dreigt de interesse van producenten weg te nemen;
- de grote handelaren als Cargill verkiezen hun eigen bedrijfsstandaarden of goedkopere en lagere standaarden (bijv. ISCC of 2BSvs) of doen niets. Deze standaarden komen niet voort uit een multi-stakeholder proces, zijn weinig transparant en/of er is gebrek aan kwaliteitscontrole. Dat maakt ze goedkoper en eenvoudiger, maar ze geven daarmee echter geen garantie voor duurzaamheid. Ook andere spelers neigen naar veel lagere standaarden toe te werken;
- we zien weinig beweging in andere Europese landen om RTRS in te willen kopen.

Momenteel is nog geen 0,5% van de wereldwijde sojaproductie RTRS gecertificeerd. Het is de vraag of dit percentage, mede gezien de beschreven ontwikkelingen, significant zal gaan toenemen. Alleen als de vraag naar goed gecontroleerde kwaliteitssystemen zoals RTRS echt wordt afgedwongen door overheid of eindgebruikers/*retail* zal dit percentage toenemen en een bijdrage leveren aan verduurzaming.

De problemen die gepaard gaan met de sojaproductie blijven in de Zuid-Amerikaanse productielanden onverminderd ernstig³. Los van de RTRS moeten ook andere wegen worden bewandeld om de impact van sojaproductie onder controle te krijgen, zoals ruimtelijke ordening en de handhaving van bestaande wet- en regelgeving. Daar is op dit moment vanuit de internationale gemeenschap weinig aandacht voor. Dit is echter een belangrijke voorwaarde voor het slagen van verduurzaming.

³ Zie recente rapport van Oxfam over Paraguay: The Soy Mirage, The limits of corporate social responsibility

Wat kan Nederland doen?

- vasthouden aan het implementeren van gewaarborgde kwaliteitssystemen zoals die van de Ronde Tafels;
- ondersteuning blijven bieden aan maatschappelijke organisaties die als "watchdogs" actief zijn, of een bijdrage leveren aan verantwoorde landgebruiks planning en –monitoring;
- als overheid RTRS soja opnemen in haar eigen inkoopvoorwaarden;
- bedrijven actief aanzetten tot een verantwoord en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen (land, water, energie, maar ook soja/eiwit).

Het lijkt ons van belang op de hoogte te zijn van deze ontwikkelingen en zijn benieuwd naar uw reactie en ervaringen op dit gebied n.a.v. uw bezoek aan Brazilië. We spreken graag met u in de nabije toekomst over mogelijke verbeteringen en samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Daniëlle Hirsch
Directeur Both ENDS

Both ENDS voert het secretariaat van de Nederlandse Sojacoalitie waarin Both ENDS, IUCN NL, Natuur & Milieu, Solidaridad, OxfamNovib, Wereldnatuurfonds en Milieudefensie samenwerken.

c.c.

Michel Rentenaar - DGIS DME
Jeroen Roodenburg - DGIS DDE
Kees Rade – Ambassadeur - Nederlandse Ambassade in Brasilia
Patricia de Vries - van Loon – landbouw attaché - Nederlandse Ambassade in Brasilia